

Ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser
Instytut Nauk Teologicznych WT UO

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka
pt. *Dialogiczna eklezjologia Waltera Kaspera*,
napisanej na Wydziale Teologii w Instytucie Nauk Teologicznych
Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
w Katedrze Pneumatologii, Eklezjologii i Mariologii
pod kierunkiem ks. dra hab. Antoniego Nadbrzeżnego, prof. KUL
Lublin 2025, s. 288 wydr. komp.

W czasach obecnych, w dobie relatywizacji wielu obszarów życia, także tego, który odnosi się do rozumienia istoty i posłannictwa Kościoła, wciąż aktualne jest pytanie postawione przez papieża Pawła VI u początku Soboru Watykańskiego II: *Ecclesia, quid dicis de te ipsa?* („Kościele, co mówisz o sobie samym?”) (zob. K. Wojtyła, *U podstaw odnowy. Studium o realizacji Vaticanum II*, Kraków 1988², s. 33n.; T. Kornek, *Dialogiczna eklezjologia Waltera Kaspera*, s. 143, dalej = Kornek). Stanowiło ono temat przewodni soborowych debat, czego efektem jest próba ukazania Kościoła jako wspólnoty zbawienia otwartej na świat i na każdego człowieka. Jest też inspiracją do pogłębionej refleksji nad rozumieniem tożsamości Kościoła *hic et nunc* (w każdym czasie!) opartej na przekonaniu, że chrześcijaństwo w swoich najgłębszych pokładach jest religią dialogu. W dialog, który stanowi symbiozę elementu boskiego i ludzkiego, zaangażowany jest sam Bóg. Dzięki niemu chrześcijanie uczą się „razem” wzrastać w misterium Chrystusa i Jego Kościoła. Dialog otwiera także na świat. Nie chodzi tu jednak tylko o czysto teoretyczne poznanie, ale o takie, które wciąga życiowo w obręb poznawanej rzeczywistości, otwiera nowe perspektywy, uwrażliwia na określony sposób postępowania i kształtowania życia. Staje się więc szansą spotkania w wierze, odnajdywania, odbudowywania i uskuteczniania więzów międzyludzkich i eklezjalnych, a w konsekwencji wspólnego dawania świadectwa Ewangelii. „Postawa «dialogiczna» odpowiada naturze osoby i jej godności” czytamy w encyklice *Ut unum sint* Jana Pawła II (dalej = UUS) (UUS, nr 28). Dialog stanowi więc

„narzędzie” na drodze uskutecznienia pełnej widzialnej jedności Kościołów w komunii ze światem, aby w ten sposób być wiarygodnym w dawaniu świadectwa Ewangelii. Dialog służy więc pogłębianiu istotowej jedności w wyznawaniu wiary wewnątrz jednego widzialnego Kościoła. Określa też płaszczyznę „uprawnionej różnorodności” w wyrażaniu tej samej wiary. Stanowi istotny element „na jedynej drodze do samospełnienia człowieka: zarówno poszczególnych osób, jak też każdej wspólnoty. Chociaż w pojęciu «dialog» zdaje się wysuwać moment poznawczy (*dia-logos*), każdy dialog ma również wymiar całościowy, egzystencjalny: angażuje cały ludzki podmiot. Nie jest tylko wymianą myśli, ale zawsze w jakiś sposób jest „wymianą darów” (UUS, nr 28). Przekracza więc granice konwersacji. Prowadzi do osobowego spotkania. Stąd też logika dialogu kształtuje postawy partnerstwa, wymiany dóbr, wewnętrznego przeobrażenia prowadzącego do autentycznej służby miłości na rzecz drugiego człowieka, gdzie ludzka egzystencja realizuje się i spełnia w pro-egzystencji, a Kościół staje się zbawczą szansą dla każdego człowieka i dla całego stworzenia.

Kategoria dialogiczności i dialogu stała się dla kard. Waltera Kaspera główną zasadą hermeneutyczną jego eklezjologii. Kasper podkreśla wciąż niewyczerpany i warty stałego pogłębiania potencjał dorobku Soboru Watykańskiego II. Jest przekonany co do tego, że dokumenty ostatniego soboru mogą stanowić swoisty „kompas” na drodze Kościoła w XXI wieku (zob. Kornek, s. 8). Eklezjologia kard. Kaspera ma charakter integralny. Jest mocno osadzona na fundamencie trynitologicznym, chrystologicznym i pneumatologicznym. Stanowi więc szansę na wypracowanie adekwatnej odpowiedzi na pytanie o rozumienie tożsamości Kościoła otwartej na współczesnego człowieka i na aktualne potrzeby świata. Dobrze się więc stało, że Katedra Pneumatologii, Eklezjologii i Mariologii Wydziału Teologii w Instytucie Nauk Teologicznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II aktywnie włączyła się w ten, jakże ważny, nurt badań z zakresu nauk teologicznych. Znaczącym efektem podjętych badań jest przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka, pt. *Dialogiczna eklezjologia Waltera Kaspera*, napisana pod kierunkiem ks. dr. hab. Antoniego Nadbrzeżnego, prof. KUL (Lublin 2025, s. 288 wydr. komp.). Zamyśl ten uznaję za aktualny i bardzo ważny z punktu widzenia naukowego i kościelnego.

1. Problematyka, określenie aktualnego stanu badań, metody badawcze oraz struktura rozprawy

Zasadniczym zadaniem naukowym, jakiego podjął się ks. mgr-lic. Tomasz Kornek w swoim projekcie doktorskim, jest przebadanie teologicznego dorobku pisarskiego kard. Waltera Kaspera z założeniem przeanalizowania, usystematyzowania, rekonstrukcji i eksplikacji zasadniczych założeń jego eklezjologii. Określając aktualny stan badań, Doktorant odkrył, że teologia kard. Kaspera cieszy się dużym zainteresowaniem w wielu światowych, renomowanych ośrodkach naukowych. W literaturze światowej pojawiły się opracowania teologicznej myśli Kaspera, co wskazuje na niepodważalną wartość jego twórczości. Autorzy tych opracowań koncentrują się jednak zasadniczo na szczegółowych zagadnieniach dotyczących m.in.: ekumenizmu, chrystologii, pneumatologii, Tradycji, hermeneutyki dogmatu oraz rozumienia Boga i Objawienia (zob. Kornek, s. 13). Doktorant odnotował także te opracowania teologicznej twórczości kard. Kaspera, które mają charakter porównawczy i zestawiają teologiczny i filozoficzny dorobek kard. Kaspera z poglądami takich myślicieli jak: Joseph Ratzinger, Paul Tillich, Charles Taylor, Joanis Zizioulas, Vladimir Lossky, Wolfhart Dannenberg czy Jürgen Moltmann (zob. Kornek, s. 13).

Ks. Kornek słusznie zauważył, że w polskim obszarze teologicznym spuścizna kard. Kaspera jest stosunkowo mało znana (Kornek, s. 11). Na język polski przetłumaczono zaledwie kilka z kilkudziesięciu znaczących opracowań zwartych autorstwa kard. Kaspera. Istnieje więc w Polsce wyraźny deficyt co do całościowego opracowania eklezjologii kard. Kaspera. Luka ta zapewne zostanie wypełniona przez recenzowaną rozprawę.

Dogłębna analiza teologiczno-filozoficznych dzieł kard. Kaspera, ustalenie stanu faktycznego dotychczas prowadzonych badań nad jego eklezjologią, z zaznaczeniem wyraźnego deficytu co do opracowania przez badaczy jasnej, całościowej i spójnej wizji eklezjologicznej kard. Kaspera doprowadziły Doktoranta do przekonania, że badania z zakresu eklezjologii kard. Kaspera uczyni przedmiotem swojego projektu doktorskiego. Tak więc celem jego rozprawy doktorskiej stała się „gruntowna analiza poglądów Kaspera na temat istoty i posłannictwa Kościoła, która

ma doprowadzić do rekonstrukcji, charakterystyki i krytycznej oceny jego eklezjologii” (Kornek, s. 15; s. 245). Opisując zasadniczy problem rozprawy, Doktorant sformułował następującą hipotezę badawczą: „eklezjologia rozwijana przez Waltera Kaspera ma charakter dialogiczny. Dialogiczność należy do samej istoty Kościoła i stanowi warunek *sine qua non* jego skutecznej obecności «w świecie» i «dla świata»” (Kornek, s. 15). Hipotezę tę oparł na dwóch zasadniczych przesłankach. Pierwsza z nich dotyczy koncentracji myśli kard. Kaspera na kwestii Boga (*die Gottesfrage*), co zdaje się być najważniejsze w całym jego teologicznym projekcie. Gdy kard. Kasper pisze na temat misterium Trójcy Przenajświętszej, posługuje się pojęciem dialogu, eksplikującym istotę Boga oraz człowieka, a w konsekwencji także Kościoła. Przyjęta strategia jest typowa dla jego teologicznej argumentacji. Druga przesłanka nawiązuje do nauczania Soboru Watykańskiego II oraz do dziedzictwa nowożytności, które – według kard. Kaspera – nie mogą być adekwatnie zinterpretowane bez uwzględnienia i odwołania się do kluczowego pojęcia dialogu (zob. Kornek, s. 15-16).

Eksplikacja zasadniczych założeń określających problem rozprawy wyznacza dobór właściwych metod badawczych. Doktorant zaznaczył, że z założenia będzie posługiwał się zróżnicowanymi metodami badawczymi, dostosowując je do przedmiotu oraz do celu badań. Przewidział kilka etapów badawczych: „kwerenda naukowa w celu ustalenia źródeł oraz problematyki badań, analiza i interpretacja eklezjologicznych poglądów Waltera Kaspera w perspektywie sformułowanych pytań badawczych, wyeksponowanie głównych (zwłaszcza nowatorskich) idei obecnych w jego eklezjologii oraz określenie ich specyfiki” (...), systematyzacja wyników badań pod kątem przyjętej koncepcji niniejszej rozprawy, naukowe opracowanie i przedstawienie wyników przeprowadzonych badań w formie tekstu wyposażonego w aparat krytyczny, a także nakreślenie perspektyw dla podjęcia dalszych badań” (Kornek, s. 16).

Recenzowana rozprawa została podzielona na cztery zasadnicze rozdziały. Poprzedzają je: Strona tytułowa, „Spis treści” (s. 1-2) „Wykaz skrótów” (s. 3-5) oraz „Wstęp” (s. 6-22), a kończą: „Zakończenie” (s. 245-257) i „Bibliografia” (s. 258-288).

W pierwszym rozdziale rozprawy zatytułowanym: *Źródła dialogicznego myślenia w eklezjologii* (s. 23-90) Doktorant zawarł szczegółową analizę genezy oraz metodologicznych podstaw dialogicznego podejścia w refleksji eklezjologicznej kard. Kaspera i usytuował je w szerokim kontekście tradycji teologicznej i filozoficznej. Ukazał w nim kluczowe intelektualne inspiracje oraz metodologiczne fundamenty teologicznego dorobku kard. Kaspera, co pozwoliło mu na bardziej precyzyjne zrozumienie i interpretację jego eklezjologii. W drugim rozdziale, pt.: *Dialogiczna istota Kościoła*, ks. Kornek zaprezentował Kasperową interpretację natury Kościoła postrzeganą przez pryzmat kategorii dialogu. Zawarł tu rekonstrukcję i analizę poglądów kard. Kaspera na temat konstytutywnych elementów złożonej, Bosko-ludzkiej (teandrycznej) rzeczywistości eklezjalnej. Rozdział trzeci, zatytułowany: *Wektory eklezjalnego dialogu* jest treściową i logiczną konsekwencją określenia dialogicznej istoty Kościoła. Przedmiotem tej części pracy są relacje wspólnoty eklezjalnej z wyznawcami innych religii, z chrześcijanami różnych denominacji i ze współczesnym światem, a także kwestia aksjologicznego wymiaru kościelnego dialogu. Ostatni rozdział rozprawy: *Dialog a przyszłość Kościoła*, to próba zarówno recepcji, jak i krytycznej oceny eklezjologii Kaspera. Doktorant skupił się tu na ukazaniu fundamentalnego znaczenia dialogu dla przyszłości Kościoła, a także dla realizacji jego misji w obliczu wyzwań współczesnego, dynamicznie zmieniającego się świata.

W „Zakończeniu” rozprawy Doktorant zebrał i zaprezentował najważniejsze wyniki do których doszedł w trakcie prowadzonych badań. Stanowią one złożoną odpowiedź na zasadnicze pytania badawcze sformułowane we „Wstępie” do rozprawy.

2. Ocena merytoryczna rozprawy

Pod względem merytorycznym, rozprawa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka stanowi bardzo wartościowe, wręcz egzemplaryczne studium o bardzo wysokim walorze naukowym. Przemawiają za tym następujące racje:

Po pierwsze, oryginalność podjętego przez Doktoranta problemu badawczego. Kwerenda przedmiotowej literatury pozwoliła Doktorantowi na wysunięcie słusznego wniosku, że w literaturze światowej nie ma całościowego opracowania koncepcji

ekleziologii zaproponowanej przez kard. Waltera Kaspera, gdzie jej głównym paradygmatem jest dialogiczność i dialog. Jest to koncepcja na wskroś oryginalna, integralna, ekumenicznie otwarta, prezentująca Kościół w jego otwartości na dialog z innymi religiami i ze światem.

Po drugie, nowatorskość rozprawy, którą dostrzegam w oryginalnym ukazaniu, określeniu i niezwykle trafnym doborze argumentacji uzasadniającej specyfikę eklezjologicznej koncepcji kard. Waltera Kaspera. Doktorant nie poprzestał na znanych w literaturze klasyfikacjach Kasperowej refleksji nad Kościołem sprowadzających ją do już istniejących i od dekad powtarzanych nurtów ekleziologii eucharystycznej, pneumatologicznej i komunijnej, lecz na nowo zrekonstruował eklezjologiczny koncept kard. Kaspera, ukazując jego specyfikę w perspektywie dialogicznej.

Po trzecie, aktualność i kościelno-społeczne znaczenie podjętego w pracy problemu. Doktorant słusznie zauważył, że „trzecie tysiąclecie, to czas, w którym potrzeba pogłębionej i twórczej refleksji nad Kościołem zdaje się być szczególnie pilna” (Kornek, s. 7). I za taką właśnie – „pogłębioną i twórczą” – słusznie – uznaje dialogiczną ekleziologię kard. Waltera Kaspera, jako „bliższą życiu” i „na usługach wiary” (zob. Kornek, s. 8), gdyż stanowi ona próbę „harmonijnego łączenia ortodoksji z ortopraksją i kładzie nacisk na integralne łączenie istoty Kościoła z jego zbawczym posłannictwem, co wymaga ścisłej współpracy oraz dialogu między teologią systematyczną a praktyczną. (...) Nie ma charakteru abstrakcyjnej doktryny oderwanej od życia, lecz wynika z konkretnych wyzwań duszpasterskich – ma służyć Bogu i człowiekowi. Jest dążeniem do twórczej syntezy przy unikaniu skrajności. Uwzględnia znaki czasu oraz kontekst społeczno-kulturowy. Poszukuje w Ewangelii i Tradycji odpowiedzi na współczesne wyzwania. (...) Pozostaje w stałym dialogu zarówno z żywą Tradycją (ale nie z przeszłością), jak i ze współczesną kulturą. Jest wierna Bożemu Objawieniu oraz otwarta na pytania i potrzeby człowieka żyjącego we współczesnym świecie. (...) To ortodoksja prowadząca dialog. (...) Okazuje się być pomocna w próbach zrozumienia i opisu misterium Kościoła oraz pozwala w adekwatny sposób uchwycić jego teandryczną, jedną, złożoną rzeczywistość” (Kornek, s. 247).

Po czwarte, kontekstualne osadzenie eklezjologii kard. Kaspera. Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska nie jest prostą rekonstrukcyjną analizą poglądów kard. Kaspera na temat istoty i posłannictwa Kościoła. Doktorant z powodzeniem osadza ją zarówno na fundamencie biblijno-patrystycznym, jak i w kontekstualności historyczno-teologicznej, konfrontując ją z zamysłem najwybitniejszych teologów przełomu tysiącleci i wykazując w ten sposób jej wyjątkową teologiczną wartość.

Po piąte, pogłębione pokazanie i uzasadnienie integralnego charakteru dialogicznej eklezjologii kard. Kaspera. Doktorant podkreśla, że kard. Kasper „w tworzeniu swej eklezjologii (...) nie zaczyna od analizy fenomenu Kościoła, lecz podejmuje problematykę rzeczywistości eklezjalnej w integralnym związku z problematyką Boga i odwrotnie. (...) Jest przekonany co do tego, że „nie można właściwie poznać istoty Kościoła (również człowieka), jeśli wpierw nie odkryje się istoty Boga. Dialogiczna interpretacja natury Boga, polegająca na personalistycznym odczytaniu tradycyjnej nauki o Trójcy Świętej, jest osią, na której Kasper osadza nie tylko swoje teologiczne i eklezjologiczne refleksje, lecz także rozumienie całej rzeczywistości. (...) Uwzględnienie dialogu i dialogiczności Trójcy Świętej w konsekwencji prowadzi do trynitarniej eklezjologii (i teologii), w której akcent pada na osobę rozumianą jako rzeczywistość dialogiczno-relacyjną lub nawet jako relację dialogiczną. Skoro Kościół jest znakiem i narzędziem Trójcy Świętej, to jest powołany do bycia wspólnotą dialogu Boga z ludźmi i ludzi między sobą” (Kornek, s. 248-249). Integralność dialogicznej eklezjologii kard. Kaspera Doktorant uzasadnia przede wszystkim tym, że ma ona charakter trynitarny, chrystologiczny i radykalnie pneumatologiczny oraz historiozbowczo-antropologiczny.

Reasumując merytoryczną ocenę rozprawy doktorskiej autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka, z satysfakcją stwierdzam, że jest ona bardzo dojrzałym studium, a jej Autor ma wysokie kompetencje naukowe. Doktorant w swoich analizach podjął się również trudnej sztuki bezstronnej oceny elementów eklezjologii zaproponowanej przez kard. Kaspera i z należyłą pokorą wskazał pewne obszary, które – jego zdaniem – warto doprecyzować (zob. np. Kornek, s. 256). Świadczy to o jego naukowej dojrzałości i o posiadaniu szerokiej wiedzy w zakresie nauk teologicznych.

3. Ocena formalna

Przystępując do oceny rozprawy doktorskiej autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka pod kątem jej formalnej poprawności, już na wstępie należy podkreślić, że została ona przygotowana na bardzo wysokim poziomie metodologicznym. Na uznanie zasługuje jasno określony cel (zob. Kornek, s. 15; 245) i problem badawczy rozprawy (zob. Kornek, s. 15-17), co znalazło odzwierciedlenie zarówno w czytelnie sformułowanym temacie pracy, który Autor szczegółowo wyjaśnił pod względem treściowym (zob. Kornek, s. 17-18), jak też w szczegółowym opisie problemu zamieszczonym w jej „Wstępie” (zob. Kornek, s. 16-17) oraz w konstrukcji rozprawy. Co do ostatniego, sugeruję, by zastanowić się nad tym, czy w rozdziale trzecim rozprawy, nie należałoby zmienić kolejności punktów 3.1 i 3.2.

Doktorant precyzyjnie określił treść zasadniczych pojęć na których oparł konstrukcję swojego projektu badawczego (zob. Kornek, s. 17-18). Uważna lektura rozprawy pozwala stwierdzić, że cel, jaki postawił sobie Autor recenzowanej dysertacji został przez niego w pełni osiągnięty.

Rozprawa ma solidne umocowanie źródłowe. Całość bibliografii (zob. Kornek, s. 258-288) obejmuje 31 stron. Została ona poprawnie wykorzystana. Także jej podział na cztery zasadnicze grupy uznaję za w pełni uzasadniony. Pierwsza z nich to: „Źródła” (Kornek, s. 258-276). Autor rozprawy zaliczył do nich: „Eklezjologiczne pisma Waltera Kaspera” (Kornek, s. 258-268), „Inne pisma Waltera Kaspera” (Kornek, s. 268-275) (te dwie grupy pism usystematyzował chronologicznie, co pozwala w sposób przejrzysty prześledzić rozwój myśli Kaspera) oraz „Dokumenty Urzędu Nauczycielskiego Kościoła” (Kornek, s. 275-276). Drugą grupę stanowią „Opracowania” (Kornek, s. 276-280), trzecią „Literatura pomocnicza” (Kornek, s. 280-287), a czwartą „Netografia” (Kornek, s. 287-288). Cały ten bogaty materiał źródłowy został przy pomocy odpowiednich metod badawczych przeanalizowany i syntetycznie zaprezentowany w ramach poszczególnych części pracy. Autor uczynił to w sposób kompetentny, co zasługuje na duże uznanie.

Doktorant w sposób szczegółowy opisał zastosowane przez siebie w trakcie realizacji swojego projektu metody badawcze (Kornek, s. 16). Ich dobór należy uznać za adekwatny i właściwy w odniesieniu do prezentowanego przedsięwzięcia.

Poprawność języka rozprawy oceniam bardzo wysoko. Praca właściwie nie zawiera błędów językowych, co raczej jest rzadkością w tego typu opracowaniach. Jeśli spotyka się potknięcia w tej materii, to są one bardzo rzadkie i mało znaczące (np. s. 254, jest: „eklezyjnego statutu”, a powinno być: „eklezyjnego statusu”; we „Wstępie”, s. 21-22, gdzie Autor opisuje strukturę rozprawy, czyni to w czasie przeszłym. Zwarzywszy na fakt, że prezentuje uprzedzająco czytelnikowi swój projekt badawczy, powinien to uczynić, stosując czas przyszły).

Podsumowując tę część oceny rozprawy doktorskiej autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka z pełnym przekonaniem stwierdzam, że mamy tu do czynienia ze studium na bardzo wysokim poziomie naukowym, które w sposób jasny, syntetyczny, logiczny i spójny przybliży czytelnikowi dialogiczną koncepcję eklezyjologii kard. Waltera Kaspera. Autor rozprawy nakreślił także szeroko rozumianą teologiczno-historyczną i społeczno-kościelną kontekstualność, w której osadzona jest eklezyjologiczna myśl kard. Kaspera. Doktorant wykazał się wysokimi umiejętnościami analizy tekstów źródłowych i dobrym opanowaniem warsztatu naukowo-badawczego.

4. Podsumowanie i tematy do dyskusji

Nieodzownym wymogiem na drodze do uzyskania naukowego stopnia doktora w danej dyscyplinie naukowej jest zrealizowanie projektu badawczego, w tym przypadku zakończonego przygotowaniem rozprawy doktorskiej. Co do rozprawy autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka, z wielu względów, zasługuje ona na bardzo wysoką ocenę, co zostało wykazane wyżej. W tym miejscu wyrażam słowa uznania zarówno dla Autora rozprawy, jak i dla jego Promotora. Recenzowaną rozprawę cechują wysokie walory naukowe. Jest ona oryginalna i aktualna. Spełnia w sposób wybitny wszystkie kryteria przyjmowane dla tego typu prac. Stanowi ważne uzupełnienie luki istniejącej w segmencie naukowym, którego dotyczy. Ze względu na jej wysokie walory naukowe i to zarówno w aspekcie merytorycznym, jak i formalnym, sugeruję jej publikację. Stawiam też wniosek o przyznanie jej Autorowi wyróżnienia.

Pretendenta do godności doktora nauk powinna cechować szeroka wiedza w danej dyscyplinie, a także odpowiednie umiejętności co do podejmowania dyskusji i debat naukowych. Stąd proponuję, by w dyskusji związanej z finalnym etapem przewodu doktorskiego Doktorant skupił się na następujących tematach:

1. W jakim stopniu dialogiczna eklezjologia kard. Waltera Kaspera może stanowić szansę dla współczesnej ekumenii, dla dialogu międzyreligijnego i dla dialogu współczesnego Kościoła ze światem?
2. Jednym z najważniejszych wyzwań dla współczesnego chrześcijaństwa jest ekumeniczna formacja. Zatem, w jakim stopniu dialogiczna eklezjologia kard. Kaspera mogłaby dać twórczy impuls ekumenicznej formacji i wpisać się w nią na trwale?

5. Wniosek końcowy

Wyżej przedstawiona pozytywna ocena rozprawy doktorskiej autorstwa ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka pt. *Dialogiczna eklezjologia Waltera Kaspera* (Lublin 2025, ss. 288 wydr. komp.) upoważnia mnie do stwierdzenia, że w pełni odpowiada ona kryteriom i wymogom ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 574) i może stanowić podstawę do nadania jej Autorowi tytułu naukowego doktora w dyscyplinie nauki teologiczne. W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie ks. mgr.-lic. Tomasza Kornka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. dr hab. Zygfryd Glaeser

ks. prof. dr hab. Zygfryd Glaeser
kierownik Katedry Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Ekumenizmu
Instytutu Nauk Teologicznych
Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego

Opole, dnia 04 maja 2025 r.